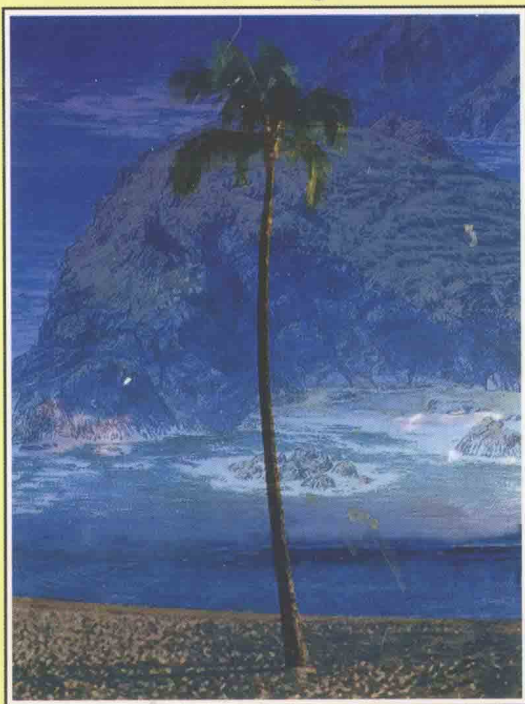

● شەتەلدىك اىگىلى ادهبىي تۋىندىلارنىن تاختدا ماللار ●

سىرى ارال

جىۋەل ۋەرن (روسىيا)

شىنجاڭ اسەمونەر - فوتوسۋرەت باسپاسى

شەتەلدىڭ ايگىلى ادەبىي تۋىندىلارىدىن
تاڭدامالىلار

سىرلى ارال

جىۋەل ۋەرن (روسىيا)

شىنجاڭ اسەمونەر - فوتوسۋرەت باسپاسى

图书在版编目 (C I P) 数据

神秘岛：哈萨克文／（法）凡尔纳（Verne, J.）著；卡哈尔译. —乌鲁木齐：新疆美术摄影出版社，2009.6

（中外文学作品赏析）

ISBN 978-7-5469-0020-9

I. 神… II. ①凡…②卡… III. 科学幻想小说 - 法国 - 近代 - 缩写本 - 哈萨克语（中国少数民族语言） IV. I565.44

中国版本图书馆CIP数据核字（2009）第106737号

بۇل كىتاب جۇڭگو جاسوسپىرىمدە رىياسەتسىزلىك 2000 - جىل جەلتوقسان ئېيىنىڭ باشلىرىدا
ئېلان قىلىنغان بولۇپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى ئۆزگەرتىپ باسقۇچى.

جاۋاپتى رەداكتور: قاھار ئىسلامجان

مۇقاپاسىن جوبالاعان: ازات بولات ۋلى
ھىراجان تىلەۋ ۋلى

جاۋاپتى كوررەكتور: گۈلى

بەكىتكەن: قاھار ئىسلامجان ۋلى

شەتەلدىكى ئىگىلىك ادەبىي ئۆسۈملۈكلەرنىڭ تەتقىقاتى

سېرىلار

شىنجاڭ ئىسپاتى - فوتو سۈرەت باسقۇچى باسقۇچى

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكانى تاراتتى

شىنجاڭ شىنخۇا باسقۇچى: ئۆزىنىڭ پەن جاسالىدى

شىنجاڭ شىنخۇا باسقۇچى شەكىلى سىرتىدىكى باسقۇچى

2009 - جىلى ئاممى، 1 - باسقۇچى 2009 - جىلى ئاممى، 1 - باسقۇچى

فورماتى: 787×970 1/32 باسقۇچى: 4.5

ISBN978-7-5469-0020-9

باغاسى: 7.50 يۈەن

本书根据中国少年儿童出版社 2000 年 12 月第 1 版第 1 次印刷版本翻译出版。

责任编辑：卡哈尔·伊斯拉木江

责任校对：古丽

美术编辑：阿扎提·巴拉提
叶尔江·铁流

审 定：卡哈尔·伊斯拉木江

世界经典文学作品赏析

神秘岛（哈萨克文）

卡哈尔 译

新疆美术摄影出版社出版

新疆新华书店发行

新疆新华印刷厂制版

新疆新博文印刷有限公司印刷

2009 年 8 月第 1 版 2009 年 8 月第 1 次印刷

开本：787×970 毫米 1/32 印张：4.5

ISBN 978-7-5469-0020-9

定价：7.50 元

رەداكسىيادان

ەرتەدەگى ۇلاعاتتى ادامدار : ادام بالاسى ومىرىندە ءجۇز مىڭ شاقىرىمداپ جول ءجۇرىپ ، ون مىڭ دانالاپ كىتاپ وقۇ كەرەك دەگەندى اۋىز جاپپاي دارىپتەپ كەلگەن ەكەن . بۇل نەنى ۇعىندىرادى ؟ بىز شە بۇل ادامداردىڭ ۇزاق سالقار ءومىر ساپارىندا تار جول ، تايلاق كەشۋەر كەشە ءجۇرىپ ، نە ءبىر قىيىندىقتى باستان كەشۋىن ، بىر-لىمىدىك قابىلەتتىن ءوسىرۋ جولىندا كوپتەپ كىتاپ وقۇىن مەڭزەسە كەرەك .

قازىرگى مىناۋ دامىعان قوعامدا ءجۇز مىڭ شاقىرىم-داپ جول ءجۇرۋ وتە وڭاي شارۋاغا اينالدى . ويتكەنى ، قاتىناس قاي - قاي جاعىنان دا قولايلى بولدى . ەل ءشەن ارالاعاندى بىلاي قويغاندا ، شەتەلدەرگە شىعۇدا كۈندەلىك قالىپتى ءستىڭ بىرىنە اينالدى .

ال ءبىر ادامنىڭ ومىرىندە ون مىڭداپ كىتاپ وقۇى مۇمكىن بە ؟ مۇمكىن دەگەن كۈننىڭ وزىندە دە بۇل وڭايغا سوعاتىن شارۋا ەمەس . ءبىز قانشاما كۇش ۇزدىكتىرىپ كوپ كىتاپ وقىساق تا ، كۈن سايىن بىيىكتەپ وتىرعان «كىتاپ تاۋىنىڭ» ءبىر قوينىۋىن دا ءومىرى ارالاپ بىتىرە

المايمز ؛ كۈن سايىن تەرەڭدەپ وتىرعان «كىتاپ تەڭىزدە-
نىڭ» ارعى تەرەڭ شۇڭەتىنە دە ءبىر ءومىر بويلاي الماي-
مىز . ويتكەنى ، ءار كۈنى دەرىلىك قىرۋار كىتاپ باسپادان
شىعادى ، سونىمەن «كىتاپ تاۋى» بىيىكتەپ ، «كىتاپ تە-
ڭىزى» تەرەڭدەي بەرەدى . كىتاپ اتاۋلىنىڭ ءبارىن وقى-
عاندى قويىپ ، بارشا كىتاپتىڭ تاقىرىبىن وقىپ ءبىتىرۋ-
دىڭ وزىنە دە ءبىر ادامنىڭ قۇمىرى جەتپەيدى . ەندەشە ،
بالتانىڭ سابىنداي قىسقا عۇمىردا كورىنگەن كىتاپتىڭ
ءبارىن وقى بەرمەي ، سونىڭ شىندەگى تاڭداۋلى ءارى
باعالى كىتاپتى قالاي تاڭداپ ، سۈرىپتاپ وقۇ كەرەك دە-
گەن ماسەلەگە ءبىزدىڭ بەرەر جاۋابىمىز مىناۋ : بىرىنشە-
دەن ، كىتاپتى قاجەتكە قاراي تاڭداپ وقىرلىق بىلىمگە
كەنەلۋ كەرەك . وسى نەگىزدە كىتاپتى سۈرىپتاپ ءارى
كوپتەپ وقۇعا قول جەتكىزۋ ءتيىس . ەكىنشىدەن ، وقىعان
سول كىتاپتان ءوزىنىڭ ءومىر امالياتىنا ۇيلەسەتىن ءنار
الا ءبىلۋ ءارى ونى قولدانا ءبىلۋ كەرەك .

از ۋاقىتتا كوپ كىتاپ وقۇداي وسى ماقساتقا جەتۋ
ءۇشىن ءبىز «شەتەلدىڭ ايگىلى ادەبىي تۈنىدىلارىنان تاڭدا-
ماللاردان» 40 روماندى بىرىكتەپ ءارى ونى ئىشامداپ
سىزدەرگە اۋدارما نەگىزىندە ۇسىنىپ وتىرمىز . مۇندا ءار
كىتاپ اۋتوردىڭ قىسقاشا تارىخىنان ، ءتول شىعارمىنىڭ
قىسقارتىلعان نۇسقاىسىنان ، سونداي - اق شىعارماغا (ءتۈپ

نۇسقاغا) تالداۋدان قۇرام تاپقان ، ونىڭ كەيىرى كلاسسىك
ۈزدىك شىعارما دا ، كەيىرى دارا ەرەكشەلىككە يە ايگىلى
تۇنىدى . ال كەيىرى سول اۆتوردىڭ شىعارمالارى شىندە -
گى سۈبەلى دە ۋاكىلىدىك سىپاتتى تۇنىدى .

سز مەيلى قاي بىرىن وقىماڭىز ، دۇنيەگە ايگىلى
جازۇشى ومىرىمەن ، شىعارماسىنىڭ جالپى تارىخى ارتقى
كورىنىسىمەن ، سونداي - اق شىعارمانىڭ وزىمەن تانىسا -
سىز ، سول ارقىلى كوز اياڭىزدى كەڭىتىپ ، ادەبى ورە -
ڭىزدى ءوسىرىپ ، بىلىمدىك جاقتان تىڭ بەلەسكە كوتەردە -
لەسىز دە ، بارسىن وقىپ بولعان شامادا ءوزىڭىزدى اۋەلگە -
دەن وزگەشە بىر ادامعا اينالغانداي سەزىمگە كەنەلەسىز .
بىز وسى جۇيەلى كىتاپتاردى شىعارۋدا ونىڭ اۋەلگى
مازمۇن ەرەكشەلىگىنەن اۋا جايىلماۋدى ، ءتۈپ نۇسقاسى -
نىڭ تولىق مازمۇنىن ساقىتاۋدى ءارى ونىڭ اۋەلگى كور -
كەمدىك قۇنىن جويماۋدى نەگىز ەتتىك . وسى جولدا ەلە -
مىزدەگى ايگىلى مامانداردى ۇسىنىس ەتىپ ، بەينە يەنەمەن
قۇدىق قازعانداي كىتاپتى بارىنشا نىشامداپ ، وعان ادەبى
مازمۇن جانە كوركەمدىك باعىشتاۋعا بارىنشا كۇش سال -
دىق . وسى بىر ماشاحاتتى شارۋانى اداقتاۋعا كوپ ۋاقىت
ارى قاجىر - قايرات جۇمسادىق . وسى ورايدا بىز ەسەلى
ەڭبەك سىڭىرگەن سول مامان - وقىمىستىلارعا شىن
جۇرەكتەن العىس ايتامىز .

هگەر وى كىتاپتارىمىز وقىرماندارىمىزغا ازدا بولسا
ءىلىم ، ءومىر كۈندەرىنە وزىندىك كورىك ، ءمان باعىش-
تاي السا ، توبەمىز كوككە جەتتى ، كوزدەگەن كومبەگە
برىكىلىسىزىلىندىك دەرەدىك . مۇنىڭ تورەلىگى ، ارىنە ،
وزدەرىڭىزدە .

اۆتۈر تۋرالى

جيۋل ۋەرن (1828 ~ 1905) — فرانسۇز جازۇش-سى . علمى — فانتازىكالىق رومان جانرىن باستاۋشىلار-دىڭ ءبىرى . ادۋوكاتتىڭ بالاسى . ماماندىعى بويىنشا زاتى قىزمەتكەرى . ادەبىي قىزمەتتىن شاعىن پەسالار جازۋدان (1849) باستاعان .

تۇڭعىش رومانى («اۋە شارىندا وتكەن بەس اپتا») 1863 - جىلى شىقتى . ول علمى — فانتازىكالىق ، گەوگرافىيالىق عاجايىپ وقىعالى ، الەۋمەتتىك - ساتىرالىق تاقىرىپتا 60 رومان ، پوۋەست ، اڭگىمە جانە گەوگرافىي تارىخى جايلى زەرتتەۋلەر جازدى . «جۇزۇشى ارال» (1895) ، «الەمنىڭ ءامرشىسى» (1904) ت . ب . رومان-دارىندا علم جەتستىكتەرىن بايۋ مۇددەسىنە پايدالانباق بولعانداردى اشكەرەلەدى . ۋەرن شىعارمالارى دۇنيە ءجۇزى حالقتارى تىلىندە ، سونىڭ ئىشىندە قازاق تىلىندە دە اۋدا-رىلدى ، كينو - فىلىمدەر ءتۇسىرىلدى . ايدىڭ ارعى بەتىندە-دىگى كراتەر ونىڭ ەسىمىمەن اتالدى .

1

1865 - جىلدىڭ ءبىر كۈنى الاي - دۈلەي بوران كوتەرىلدى دە ، كەڭىستىكتە دە كىسىنى قايران قالىتراتىن ءبىر جاعداي تۋدى : شىندە بەس بىردەي ادامى بار سۋتەگى گازى تولتىرىلعان شار شارىقتاپ اسپانعا كوتەرىلىپ ، سا- عاتىنا 90 ءمىل* قارقىنمەن ۇشىرتا جونەلدى .

— ءبىز جوعارى كوتەرىلىپ بارامىز با ؟

— جوق ، سىمت مىرزا ، تومەندەپ ءتۈسىپ كەلە-

مىز !

— ەندەشە ، سالماعى ءبىرشاما اۋىر نارسەلەردى تاس-

تاڭدار !

1865 - جىلى 23 - ناۋرىز كۈنى تىنىق مۇحيت

كەڭىستىگىندە كىسى تىكسىنەرلىك ۋ - شۋ كوتەرىلدى . مۇنداي احۋالدا بەس بىردەي جوللاۋشىنىڭ قايسى باعىتقا بەتالغانى ، قانشالىق جول باسقانى بەلگىسىز كۈيدە ەدى . وق - ءدارى ، قارۋ - جاراق ، ازىق - تۈلىكتى برىعتا

* ءبىر تەڭىز ءمىلى 1.852 مەترگە تەڭ ، - اۋد .

تاستاعان ولار جوعارى كوتەرىلە بەردى ، شەكسىز دە شەت-
سىز كەتكەن كوگىلجىم تەڭىز ايدىنىن كورگەن ولار سۆ-
تەگى گازىنىڭ تىسقا شىعپ كەتۈنەن ساققانۇ شارالارنىڭ
ءبارىن دەرىلىك قولداندى .

ءنۇس الەتىندە گازى شىعنىڭقۇراپ ، قۇرسا باستاعان
شار شۇعىل تومەندەپ ، تەڭىز دەڭگەيىنەن 600 فۇند*
اراللىقتا قالقى باستادى . توقتاۋسىز شىعا باستاعان گازدى
توسۇ مۇمكىن بولمادى ، سونان ولار شارعا بايلانغان سەبەت-
تى كەسىپ تاستاپ ، شار سىرتىنداعى تورعا اسىلدى . شار
كەنەت ەكى مىڭ فۇند جوعارى كوتەرىلدى . شارعا اسىلا
شالقار تەڭىزگە قارايلانغان ولار ەرتەمەن باتىس وڭتۇستىك-
تى بەتكە الانەشە ءجۈز ءمىل جول باستى ، شارمەن تەڭىز
دەڭگەيى 500 فۇندتاي ارالىق تاستاپ كەلەدى . گاز بارغان
سايىن ازايا تۇسكەن وسى تۇستا باتىس وڭتۇستىكتەن قۇرد-
لىق نوبايى كوزگە شالىعا باستادى . ارادا جارمىم ساعات
ۋاقىت ءوتتى ، ەندى مەنە ول ارعا ءبىر مىلدەي عانا ارالىق
قالدى . توردى شەڭبەكتەي مىقتى ۇستاعان ولار قايراڭغا
كەلىپ ءتۇستى . ءبىر - بىرىنە قول ۇشنى جالعاپ شىر-
مالعان ارقاننان ارىلىپ ، دارداي جەڭىلدەپ قالدى ، جارالا-
نىپ بارىپ ەسىن جيعان قۇستاي ەبەلەك قاققان شار لەزدە

* ءبىر فۇند 0.3048 مەترگە تەڭ ، — اۋد .

اۋەلەپ ۋىشپ ، كوزدەن عايىپ بولدى . سەبەتتە بەس ادام
 جانە ءبىر ءيت بار ەدى ، جەرگە تۇسكەندە ادامنىڭ ءبىرى
 كەم بولپ شىقتى ، كوزىلەستىرمەس قارقىنمەن تولقىند-
 دى سۇعا كەلىپ سوعىلعان تۇستا ، بالكىم ونى دۇلەي
 تولقىن ەلىپ اكەتكەن بولسا كەرەك . ولار ءبىر - بىرىنە
 قاراسىپ شۇرقىراي قالستى . ولار شارمەن ۋشۇدى كا-
 سىپ ەتكەندەر ياعني شارمەن ساياحاتتاپ تىسقا شىققاندار
 ەمەس ، قايتا رەچمونىدە قالاسىنا قامالغان سوعىس تۇتىنىدا-
 رى ەدى .

بۇل ەدال وڭتۇستىك پەن سولتۇستىكتە سوعىس
 دۇمپىگەن كەز ەدى . قالادان ارالىعى 7 مىڭ ەمىل تۇراتىن
 وسى الاپ بۇلىكشىلەر بەكىنىسى — ۋىرگىنيا شتاتىنىڭ
 ورتالىعى بولاتىن . ءبىز ەندى وسى بەسەۋىنىڭ جاعدايىنا
 نازار اۋدارايىق : جاسى 45 تەر شاماسىنداى ،
 ماسساچۇسەتس شتاتىنا قاراستى سىمت وڭتۇستىك پەن
 سولتۇستىك باعىتتا دۇمپىگەن سوعىس اتاۋلىنىڭ بارىنە
 دەرىلىك قاتىناسقان يىنجەنەر . ال « نيۋ - يورك اۋانگارتتا-
 رى » گازەتىنىڭ ەتلىشىسى اتانغان سپەلت سىمتپەن ءبىر
 كۈندە قولدى بولغان ، 40 قا كەلە قويماغان دەنەلى ، ار
 نەگە ساق ادام . قىمىل قىرپۇى شاپشاڭ ول ءبىر قولىنا
 قالامىن ، ءبىر قولىنا التى اتارىن الا ءجۇرىپ الدىڭعى
 شەپتە ەستەلىك جانە ماقالا - حابار جازعان . سىمىتتىڭ

قىزمەتكەرى ناپ اكه - شەشەسى قۇلدانلىغان ، 30 جاستا -
 عى قالاۋلى ازامات ەدى . قۇلدانۋشىلاردى جارىق دۇنيەگە
 شىعارۋ تىلەگىندە بولپ كەلگەن سىمتكە ەسە - تەڭدىككە
 قول جەتكىزگەن ناپ ءوزىن ارناي ءبىلدى . ءتانى كۇن
 شالىپ قارايغان 40 تار شاماسىنداى فەنكروۋ قۇرىشتان
 قۇيىعانداى ساۋ دەنەلى ، جانارى وتتى جان ەدى . جەر شارىند -
 ىداى تەڭىز اتاۋلىنى تەگىس شارلاغان ، حاۋىپ - قاتەردەن
 ءومىرى تايىسالىپ كورمەگەن ول ءار نەگە تاستۇيىن داىىن
 بولاتىن . ال اناۋ بالا حاربەرتتى ءبارى جاقسى كورەتىن .
 ساپارعا اتتانار كۇنى تۇندە بارلىعى جان - جاقتان ساۋلاي
 كەلىپ الاڭدا باس قوستى . كوزگە تۇرتسە كورگىسىز
 قاراڭعى تۇندە ءبىر - ءبىرىن ازەر شىرامىتقان ولار شار -
 مەن لەزدە كوككە كوتەرىلىپ ، كىندىك كەسىپ ، كىر
 جۇعان اۋلىنىن — انا وتانىنان نەشە مىڭ ءمىل شالعايداعى
 تاقىر ارالعا كەلىپ ءتۇستى .

شاردىڭ تەسىلگەن جەرىنەن سۇعا ءتۇسىپ كەتكەن
 يىنجەنەردى ءوزىنىڭ سۈيىكىمدى ءيتى — توپپەن بىرگە

دۈلەي تولقىن ئېلىپ بالا جونەلگەن بولاتتى .
 — جۈرەيلىك ەندى ! — دەپ داۋىستاعان سېپەلتكە
 دارمەنى قالماغان ولار ئېلىپ ەرە جونەلدى . سىمىتتاڭ
 كوزدەن تاسا بولۇى مەن ولاردىڭ جاعاغا شىعۇى ارەدىگىندە
 ەكى مىنۇتتاي عانا ۋاقىت وتكەندىكتەن ، ولار ونى ءسوز
 جوق تاۋىپ الامىز دەپ قاتتى ۇمىتتەندى . ارالاپ - ارالاپ
 اتىن شاقىرىپ قانشا ايعايلانمەن ، ودان ەشېر سېسى
 بىلىنبەدى ، تەڭىز قۇستارى عانا مەكەندەيتىن وسى تاقىر
 ارالدا ولار ابدەن قالجىراپ ءىبتتى .

قاراڭغى ءتۈن سەيلىپ ، كۈن كوتەرىلە بۈكىل ارال
 اىپاراداي ايقىندالا باستادى . باتىس جاققا قاراعان جاعانىڭ
 قىيلىسىندا ءبىر قۇرىلىق كوزگە شالىندى . ەگەر ولار
 سول اراعا ءبىر جەتسە ، ازداپ تىنىعپ ، تىنىس الپ تا
 قالار ەدى . ولاردىڭ اراسىن كەڭدىگى جارم ءمىل كەلەتىن
 تولقىنىدى بۇغاز ءبولدى . قوجايىنىن كەزىكتىرۋگە
 اسىعپ - ابدىراپ تاقاتسىزدانعان نەگىر ناپ سۇعا كۈمىپ
 ەتتى . ءتۈس الەتىندە دۈلەي تولقىن ارتقا قايتىپ ، بۇغاز-
 دىڭ قۇمدى قايراڭغى مەن مۇندالاپ كورىنە باستادى . قايم-
 راڭداپ جاعاغا شىققان ولار ەندى نە سىتەۋ كەرەكتىگىن
 اقبىلداستى . فەنكروۋپەن وسى ارادا كەزىگۋگە ۋادە ەتكەن
 سېپەلت وسىدان بىرنەشە ساعات بۇرىن ناپ كەتكەن باعىتتى
 كوزدەي جاعاغا شىقتى ؛ فەنكروۋ ونى وسىندا توسۇعا ۋادە

ەتتى ، ال سپەلت مۇيىستىن بۇرىلدى دا ، كوزدەن عايىپ بولدى .

— جارايدى ەندەشە ! — دەدى فەنكروۋ ، — ەسىمىز ساتىنە اينالاتىن سياقتى ، ويدا العان جوسپار بويىنشا سىكە كىرسەيك ، شارشاپ ، جاۋراپ ، ابدەن بولدىردىق ، بىزگە پانالانار جەر ، جىلىنار وت ، ازىق - تۇلىك كەرەك . ورمادە - دا وتىن بارشلىق ، قۇس ۇياسىنان جۇمىرتقا دا تابىلىپ قالار ، تەك مۇندا جاتىن ورسىن بولسا جارار ەدى .

— ەيا ، — دەدى خاربەرت ، — پانا بولارلىق ەبىر ۇڭگىر كەزىگەرمە ەكەن ، ماڭايعا بايقاپ كورەيك .

جالاما جارتاستى بويلاپ العا ەجۇرىپ وتىرعان ەكەۋى ۇلۇ قابىرشاعىن جەپ قارىن قامپايتتى دا ، جۇرە كەلە ەبىر مۇيىستەن جارمى ەمىل اربىداى ورمانىا قاراي جىلىستاپ اعىپ جانقان وزەندى كوردى .

قوبىر تاس جاقپارىنا كىرگەن فەنكروۋ پەن خاربەرت مىناۋ ۇڭگىردىڭ داڭغاراداي كەڭدىگىن سەزىندى .

— پانا بولارلىق جەر وسىدان اسپاس ! — دەدى فەنكروۋ داۋىستاي ەتىل قاتىپ ، — سى - ەتۇتىن شىعاتىن ەبىر جەردى وشاق ورنىنا قالىتىرساق قانا بولعانى .

ۇڭگىردەن تىسقا شىققان ولار جيعان وتىنىن جاعاعا اكەلىپ قويدى ، جالامانىڭ تۇبىندەگى قالىڭ بۇتاقى اعاش - تان سال جاساپ ، وتىن بىتكەندى وعان باستى دا ، سالىدى

تولقىندى سۇغا جبەرۋىگە وقتالدى . ءوزى ەسىپ شىر-
 شىقتاپ العان ارقاننىڭ ءبىر ۇشن سالعا بايلاپ ، ءبىر
 ۇشن مىقتاپ ۇستاعان فەنكروۋقا قارايلاعان حاربەرت قو-
 لنا ۇزىن ءبىر سىرعاۋىلدى الدى دا ، سالدى جاعا جە-
 بەرمەي ەسپەلەپ وتىرىپ وڭتۇستىكتى بەت الا جىلجىپ ،
 ساعات ەكىدەن بۇرىن سۇ اعىنى بۇرىلاتىن مۇيىستەن ءوت-
 تى .

وتىندى ءتۇسىرىپ ، جەل ءوتىن توسۇ ۇشن ۇڭگىر
 اۋزىنان ءبراز ساڭىلاۋ قالدردى دا ، قالعان جەرىن تاس ،
 اعاش بۇتالارىمەن جاسقاپ قىمتادى . وشاق جاساپ ، شىنە
 وتىن ءۇيدى . شىلىم قۇمار فەنكروۋتان حاربەت سىرىڭكە
 سۇراپ ەدى ، قالتاسىن اقتارىپ تابا الماعان فەنكروۋتنىڭ
 مىسى ابدەن قۇرىدى .

سىمىتى كەزىكتىرە الماي دال بولعان ناپ پەن سپەلت
 تە قايتا ورالدى . السىرەپ ابدەن دىڭكەلەگەن ولار سوزدەن
 قالدى . كوزى قىزارىپ ، ءبىر ءنان تاستانە قىلارعا بىلمەي
 قىنالىپ وتىرعان ناپقا جانى اشىعان فەنكروۋ بىرنەشە ۇلۇ
 قابىعىن ۇسىنىپ ەدى ، الۋعا ول ءدات قىلمادى . سونسولڭ
 ءوزى جەپ قارىن تويىعىزدى دا ، قۇمعا جاتا كەتىپ ، قالتا-
 سىنان سىپالاپ ءجۇرىپ قۇداي وڭداعاندا ءبىر تال سىرىڭكە
 تاپتى .

— سىرىڭكە ! — دەپ ايعايلاپ جبەرگەن ول ونى
 ەپپەن جاقتى دا ، وتنعا تۇتاتتى . سىتىرلاپ جانا باستاعان
 وتن قولامتاسىندا جۇمىرتقا دا پىستى ، ءسويتىپ ولار
 ءدام ءۇيرىپ ، تۇڭغىش رەت جۇرەك جالعادى . ءبىر بۇ-
 رىشتا وترعان ءتىلشى : سىمت ءتىرى مە ، الدە ءولى مە ؟
 ءتىرى بولسا قايدا ؟ ونى قالاي تاپپاقتىز ؟ دەگەندى
 ءۇن - ءتۇنسز ويلاۋمەن بولدى ءارى سول كۇنگى
 ءستى — اۋەلدە كەز بولعان تەڭىز جاعالاۋىن ، يىنجەنەردىڭ
 لەزدە كوزدەن عايىپ بولۋىن ، ونى نىزدەۋ بارسىن ، تابىل-
 عان سىرىڭكە جايىن ءبىر - بىرلەپ ەستەلىك-
 كە الدى دا ، نىزىشە قاجاۋىراپ ۇيىقتاپ كەتتى . خاربەرت
 تە ۇيىقىعا باس قويدى ، وتىندى ۇستەمەلەي جاققان تەڭىز-
 شى عانا ۇيىقىلى - وياۋ كۇن كەشتى .

قاتەرگە جولققانداردىڭ ءبىرى سانالغان اققوڭىل ،
 ادال جان ناپ ۇڭگىردە تۇنەمەي ، باسقالمادىڭ
 ءناسىحات - كەڭەسەنە دە قۇلاق اسپاي ، تەڭىز جاعالاۋىن
 تاڭ اتقانشا كەزىپ ، بەتالدى ايعايلامەن ابىگەر بولدى .
 25 - ناۋرىز وسىلاي ءوتتى . كۇن تۇنەرىپ ، اسپان
 الەمىن قاراڭغىلىق باستى ، ۇلىعان بوران ، جاعاعا سوعىل-
 عان تولقىن شار تاراپتى شارپىدى .